

2022\_Anul AGÂRBICEANU (XLIV): nu-i primejdie să ne molipsim de vr'o boală!

- cari dintre scriitorii noștri reprezintă poporanismul?

- literatura, ca orice artă, descoperă vieța!

**Anul Agârbiceanu**  
**Anul tinerilor oțeliți!**

**Cari dintre scriitorii noștri reprezintă poporanismul?**

**Cum poate ajuta literatura poporanistă la realizarea tendinței de a aduce poporul în sânul cald al unei singure familii, care să îmbrățișeze un întreg neam?**

**Poporanist Goga, care sfințește marile dureri dela sate, îmbrăcându-le în arme de luptă ori în haina neagră a resemnării dureroase!**

**Poporanist Coșbuc, care de-un gând cu Eminescu ne-a ridicat multe chipuri din popor la treapta unei aristocrații țărănești**

**Poporanist Slavici, atât de sincer în toate nuvelele sale din viața poporului!**

**2022 pe urmele lui Ion Agârbiceanu 2022**

**șagunism - tribunism**



Articolul „Poporanismul. O Anchetă literară. - Răspunsul d-lui I. Agârbiceanu.” a apărut în „Revista pentru literatură și artă Luceafărul”, nr. 6, Sibiu, 16 Martie 1910. Continuăm reproducerea selectivă a articolului: «Acum poporanismul în literatură, cred că e îmbrăcarea aceleiași tendințe în **haina artelor, în special în vestmântul literaturii**. Din capul locului, după a mea părere, direcția poporanistă în literatură, a început împinsă de această tendință. Vezi bine **din partea acelor cari crează** nu din partea celor ce imitează într'o direcție oarecare. **Cum poate ajuta literatura poporanistă la realizarea tendinței de a aduce poporul în sânul cald al unei singure familii, care să îmbrățișeze un întreg neam?** Întrebarea nu s'ar ținea aici, dar o pun ca să arăt mai evident ce înțeleg sub „poporanism” în literatură. **Literatura, ca orice artă, descoperă vieța.**

Adecă vieța în sine nu e ascunsă pentru ochii artistului, el o vede reală, dar e ascunsă pentru muritori de rând, pentru neartiști, și acestora le-o descopere. Acum în masele poporului trăește de fapt o vieță uriașă. Dar vieța aceasta de-o parte nu e cunoscută, și deci nu poate fi simțită de păturile mai înalte sociale ale unui neam, - ori e cunoscută numai în parte și de puțini, - de altă parte trăește oarecum inconștie această vieță, chiar în poporul, în care o observă artistul.

**Acum vine artistul în literatură, se coboară în viața poporului, își ia subiecte din popor. Și arătând când o față, când alta, când un colț numai al acestei vieți, încetul cu încetul ne face să vedem, după munca îndelungată nu a unui singur, ci a multora, decenii întregi, ori și mai mult - ne face să întrezărim sufletul păturii dela țară. Și după ce vom vedea noi, cei cari suntem în familia neamului, că acel suflet e omenesc în primul rând, că deci nu se deosebește în multe privințe de al nostru, că sufletul acela și-a păstrat chiar mult din tinereța și tăria, pe cari noi n'o mai avem, vom simți lipsa de a ne înfrăți cu el. Vom vedea iarăși, că multe neajunsuri cari sunt legate de acel suflet, pe cari neajunsuri ni le va da literatura poporanistă, se pot vindeca și ne vom convinge dar că nu-i primejdie să ne molipsim de vr'o boală. În chipul acesta literatura poporanistă ne va aduce nu simpatia, - asta ar fi o parodie a scopului urmărit - ci convingerea adevărată, sinceră, trainică a folosului nețărnut ce l-am avea aducând poporul dela țară în familia mare a neamului.**

Poate literatura poporanistă să lucreze cu aceleași mijloace și cu aceleași rezultate la trezirea chiar a poporului asupra vieții înmagazinate într'ânsul, ca astfel și el să țintească a ajunge în marea societate a neamului întreg?

Așa cum se face azi la noi, evident că nu, evident că **poporanismul în literatura noastră îmbrățișează numai o parte a chestiei, e făcut numai pentru a apropia de popor păturile mai înalte sociale.** Aș trece peste marginile acestui răspuns, dacă aș cerca să arăt că literatura poporanistă pentru popor - care pe el să-l trezească la conștiința puterii sale de viață și să-l împingă a-și cere dreptul său în societate - ar trebui să aibă cu totul alte calități, și că **nici nu se poate face această literatură în stil mare, până ce poporul nu are o educație mai înaintată.** Dar educația aceasta n'o pot face decât clasele poporului, cari sunt acum educate, - păturile mai înalte. Și pentru ca ele să se convingă că trebuie făcută această educare, că e de lipsă și că e folositoare, trebuie să premeargă literatura poporanistă cea dintâiu. (...) Trec acum la întrebarea a doua.

**Cari dintre scriitorii noștri reprezintă poporanismul?** După cele dezvoltate mai sus, evident că toți aceia cari luându-și subiecte din natura ce'nconjură pe țărani, din credințele și datinele lor, au tratat acele subiecte serios, adecă cu gândul să ne arate cum e într'adevăr viața acestei pături sociale, ca să-i putem cunoaște sufletul, cu calitățile bune sau rele. Acum, se'nțelege de sine, că **nu-s poporaniști indivizii cari aduc în scrierile lor pe țaran sau viața lui, numai ca un spectacol pentru boieri, ca o variație, ca o curiozitate,** - nici aceia cari - imitând ce-i la modă - s'apucă să descrie viața țăranilor ș'apoi n'o mai scot din ha? ce? din căciulă, opinci, mișos etc., nici aceia cari de câteori au lipsă de patriotism înhață de plete pe vr'un mocan. **Poporanist va fi așa dară Alexandri** într'o bună parte a activității sale, deși el n'a atras atenția asupra vieții țăranilor, dar a atras-o asupra expresiei artistice a acestei vieți asupra literaturii populare, mai ales asupra poeziei din popor.

**Poporanist A. Russo,** care în „Cântarea României” a idealizat pământul și ceriul României - leagănul și biserica poporului român. **Poporanist Eminescu,** care a înfrățit limba poporului cu limba cărților sfinte, care lasă astfel deschisă întrebarea că dacă această limbă a poporului poate să se înalțe așa de sus cu minunatele calități cari le are, urzitorul acelei limbi să nu se poată? **Poporanist Slavici,** atât de sincer în toate nuvelele sale din viața poporului.

**Poporanist Coșbuc,** care de-un gând cu Eminescu ne-a ridicat multe chipuri din popor la treapta unei aristocrații țărănești, ca să mă exprim astfel, în Baladele și Idilele sale. Căci după cum azi fiecare se ține mândru a se folosi de limba lui Eminescu, astfel cred că fiecare s'ar mândri să poată da

mâna c'o „Subțirică din vecini” sau cu celce „mai bine aprinde tot satul” decât să se desbure de iubita lui. **Poporanist Goga, care sfințește marile dureri dela sate, îmbrăcându-le în arme de luptă ori în haina neagră a resemnării dureroase. Poporanist Sandu-Aldea care ne dă vieța țăranilor sei așa cum este, ca o mare inconștie, dar plină de furtuni, din cari se desprinde când și când câte una, desvălindu-ne lucruri noi. Poporanist prin iubirea cea mare a naturii în sânul căreia trăiește poporul. Poporanist Sadoveanu, în o bună parte a nuvelor sale, în topirea naturii în sufletul, în vieța eroilor dela țară, în acest amestec minunat a simțurilor omenești cu înfierările naturii încunjurătoare.\***

La întrebarea: **Cu cari opere din celelalte arte se poate ilustra poporanismul?**

**Să-mi dai voe, d-le redactor, să nu răspund. Poate că nici nu m'aș pricepe.** Mărturisesc însă, că după convingerea mea **Grigorescu e cel mai mare poporanist ce l-am avut, în toate artele.** El a realizat în pictură ținta poporanismului în politică, pe care o urmărește și poporanismul în literatură: Pânzele lui dela țară sunt primite și admirate în cercurile cele mai înalte ... \*

La întrebarea a treia, **dacă admit poporanismul în literatură,** vezi bine, nu pot să răspund decât afirmativ.

**Pentru că-s de convingerea că vieța ce trăește în popor trebuie să fie cunoscută și simțită tot mai tare.**

Și-s de convingerea că multe rele cari bîntue în popor trebuie sanate, și mai ales cred că trebuie să ne întoarcem cu mare dragoste spre acest uriaș, în multe privințe mut și surd - pentru că din el izvorăște toată puterea, și pe el se bazează viitorul nostru. Se'nțelege însă, **eu nu pricep direcția aceasta exclusivistă. Ca de-aici încolo să facem tot poporanism.**

**Vieța este destulă în toate păturile societății. Vieță sănătoasă, vieță bolnavă, apariții de tot felul, cari nu trebuie neglijate. Căci o dezvoltare unilaterală nu e niciodată a bine. Să lăsăm deci pe fiecare să-și iee subiectele de unde se pricepe, de unde se simte atras. Fiind direcția poporanistă o direcție nouă, a vremii noastre, va avea pe mult timp destui ucenici. (...) I.Agârbiceanu».**

(va urma)

**Marius HALMAGHI**

Sursa online:

<https://www.tribuna.ro/stiri/cultura/2022-anul-agarbiceanu-xliv-nu-i-primejdie-sa-ne-molipsim-de-vro-boala-cari-dintre-scriitorii-nostri-reprezinta-poporanismul-literatura-ca-orice-arta-descopera-vieata-166957.html>



**Tribuna**  
Dintotdeauna pentru totdeauna!

Eveniment Actualitate Stiri de pe strada mea Sport Cultura Sanatate Timp liber Tribuna femeilor Descopera lumea

**2022-Anul Agârbiceanu (XLIV): nu-i primejdie să ne molipsim de vr'o boală! - cari dintre scriitorii noștri reprezintă poporanismul? - literatura, ca orice artă, descoperă vieța!**

Marius HALMAGHI 31.10.2022 00:55 147 vizualizari 0 comentarii

În: **Tribuna**, 31 octombrie 2022